

Biodiversitetsrådet: Danmark har langt fra nok beskyttet natur til at vende tab til fremgang

Tabet af biodiversitet er ikke stoppet, og biodiversiteten er fortsat under stort pres i Danmark. Der skal afsættes markant mere plads med beskyttet natur af høj kvalitet, hvis det skal lykkes at stoppe tabet af biodiversitet og skabe fremgang for biodiversitet i Danmark. Det vurderer Biodiversitetsrådet i sin første rapport, som netop er udkommet.

Tirsdag den 29. november 2022 er Biodiversitetsrådet udkommet med sin første rapport: "Fra tab til fremgang – beskyttet natur i Danmark i et internationalt perspektiv" med et hovedbudskab om, at det ikke er lykkedes at stoppe tabet af biodiversitet i Danmark trods flere årtiers indsatser for at vende udviklingen.

"De igangsatte biodiversitetsindsatser har været utilstrækkelige til at vende tabet af biodiversitet til fremgang i Danmark. Intentionerne har været gode, og indsatserne vil bidrage positivt til at forbedre biodiversiteten, men er slet ikke nok", siger professor Signe Normand, forperson for Biodiversitetsrådet.

Biodiversitetsrådets arealanalyse viser, at Danmarks natur er utilstrækkeligt beskyttet

Danmark er meget langt fra arealmålsætninger i EU's biodiversitetsstrategi for 2030 om, at 30 % af naturen skal være *beskyttet* natur, hvoraf en tredjedel, dvs. 10 %, skal være *strengt beskyttet* natur.

På baggrund af rapportens arealanalyse vurderer Biodiversitetsrådet, at højst 2,3 % af Danmarks landareal med sikkerhed bidrager til de internationale arealmålsætninger for *beskyttede* områder. For yderligere 5,3 % kræver det en individuel vurdering af de enkelte områder at fastslå, om de kan betragtes som beskyttede. Ingen landarealer kan for nuværende med sikkerhed siges at opfylde kravene til *strengt beskyttet* natur, men op mod 2,3 % af landarealet kan potentielt komme i betragtning. For havet kan højst ca. 12 % med sikkerhed betragtes som *beskyttet* og højst 4,1 % som *strengt beskyttet* natur.

Naturen behøver markant mere plads af høj kvalitet

Manglen på plads til natur, der er beskyttet, er den altovervejende årsag til, at tabet af biodiversitet ikke er stoppet. Der skal derfor afsættes markant mere plads til naturen gennem større sammenhængende naturområder af høj kvalitet, hvis biodiversiteten i Danmark skal beskyttes. Det kræver, at arealer, der i øjeblikket bruges til bl.a. landbrug, skovbrug og fiskeri, målrettet og permanent bliver omlagt til natur, samt forbedringer af den eksisterende natur.

Mere plads er ikke nok i sig selv. Kvaliteten af den beskyttede natur skal også øges betydeligt. De områder, der er udlagt til natur, skal genoprettes med fokus på økosystemernes naturlige processer og funktioner, og biodiversiteten skal være effektivt beskyttet mod de såkaldte presfaktorer, dvs. negative effekter af menneskelige aktiviteter, som bl.a. relaterer sig til intensiv arealanvendelse og ressourceudtag.

Behov for omstilling af det danske samfund

En målrettet og permanent omlægning af areal til natur kræver grundige samfundsmæssige overvejelser, og Biodiversitetsrådet anbefaler, at udpegning af nye områder til natur sker ud fra en analyse af, hvad der er mest omkostningseffektivitet. Analysen skal bl.a. inddrage viden om naturkvalitet, repræsentativitet, størrelse og biologisk sammenhæng.

Biodiversitetsrådet anbefaler også, at der igangsættes grundige miljøøkonomiske analyser, og at det undersøges, hvordan en reform af de økonomiske støtteordninger og incitamentter kan bidrage til at mindske aktiviteter, der skader biodiversiteten og øge aktiviteter, der gavner biodiversiteten. Og så skal biodiversitet i højere grad samtænkes med planlægning af klimatiltag og andre væsentlige arealdisponeringer.

"Det kræver en omstilling af det danske samfund, hvis vi skal vende tabet af biodiversitet til fremgang. Der er et entydigt behov for mere areal af høj kvalitet, hvor biodiversiteten er beskyttet. Det kræver en stærk retlig ramme. Samtidig har vi behov for at afklare, hvornår biodiversitetsindsatser reelt er forenelige med andre formål. Vi skal væk fra at tænke naturbevaring som en selvstændig og isoleret sektor og over til at indtænke og integrere naturbevaring i en overordnet samfundsmæssig planlægning og prioritering. Og endelig er der behov for, at befolkningen får en større bevidsthed om biodiversitet", siger Signe Normand.

Biodiversitetsrådet ser behov for en stærkere retlig ramme gennem en ny biodiversitetslov, som fastsætter bindende mål og rammer for den nationale biodiversitetsindsats, og som sikrer, at de nødvendige indsatser bliver igangsat, monitoreret og evalueret og er i overensstemmelse med internationale aftaler.

Rådet anbefaler også, at befolkningen får en øget viden og bevidsthed om biodiversitet, og mulighed for at engagere sig og bidrage, f.eks. gennem uddannelse, naturbesøg og friluftaktiviteter.

International aftale om beskyttelse på vej

I december 2022 forventes verdens lande i FN-regi at indgå en aftale om, at 30 % af verdens land- og havarealer beskyttes af hensyn til biodiversiteten. EU har allerede i deres biodiversitetsstrategi besluttet samme arealmål og desuden tilføjet, at en tredjedel af arealerne (dvs. 10 %), skal underlægges streng beskyttelse. Danmark har ligesom alle andre EU-lande tiltrådt denne strategi.

Målene forventes at gælde for EU som helhed, og Danmark er formelt forpligtet til at bidrage til deres opfyldelse. I sin rapport har Biodiversitetsrådet foretaget en dybdegående analyse af Danmarks bidrag til disse arealmålsætninger.

Kontakt:

- Professor Signe Normand, forperson Biodiversitetsrådet, mobil: (+45) 93 52 28 77, mail: mail@biodiversitetsraadet.dk
- Pressekoordinator Jette Birch Andersen, mobil (+45) 93 52 28 75

Fakta:

- Biodiversitetsrådet er et uafhængigt ekspertorgan, som består af ni medlemmer. Rådet har bl.a. til opgave at rådgive regering og folketing om indsatser, der kan vende tabet af biodiversitet til fremgang.
- Læs mere om rådet og dets arbejde på www.biodiversitetsraadet.dk